

avant...!

figueres 8 de juliol 1931 - n.º 5 **setmanari d'esquerra** redacc. muralla, 17, 3.er, 2.ªa

de la constitució

L'eminent periodista William Martin de «Le Journal de Genève» ho ha dit: el centralisme espanyol fou una de les principals causes que va ajudar a enderrocar la monarquia. Cal, doncs, que vigili la República, car pot passar-li quelcom semblant.

Retreiem aquests mots del periodista suís, després d'haver llegit l'avant-projecte de constitució, redactat per la Comissió Jurídica de Madrid i que presideix Ossorio Gallardo, la qual ens ha decepcionat en gran manera. Està redactada sota una concepció obertament unitària i, ço que és més encara, centralista. No sols deixa d'estar atesa per un criteri federatiu més o menys pronunciats, sinó que desfà completament les nostres primitives aspiracions autonòmiques. Catalunya no podrà conformar-se mai amb una Constitució que, ultra no ésser federal, solament atorga als territoris - que en diu autonòmics - algunes atribucions administratives i polítiques, i deixa completament a mans de l'estat central l'ensenyament, el dret, la justícia, etc., que són, precisament, les coses que més interessa que estiguin sota el nostre govern. Es més. Deixa intacta l'anacrònica divisió de l'Estat en «províncies», tal com va fer la monarquia, i també ens parla de la *Nación Española*. En fi, els catalans no ens avenim ni ens avindrem mai amb una constitució saturada d'un caràcter tant unitari i centralista.

Sembla estrany que alguns polítics de Madrid ja s'hagin oblidat dels trenta anys de catalanisme progressiu, i que ja no vulguin recordar fins on ha arribat l'influència de la política catalana en els moviments socials i polítics de la Península. Sembla estrany que encara hi hagi senyors que tinguin un concepte vuitcentista de la pàtria i no facin cas dels resultats i conseqüències que va reportar la política unitària a molts estats d'Europa de l'avantguerra. Esmentem com exemple Alemanya, la qual abans de 1914 era un estat federal. Va venir aquella fatídica data i passà una sèrie de catàstrofes militars, econòmiques i socials, canvià la seva forma de govern - de monarquia a república - i en canvi la seva forma d'estat va mantenir-se igual i, avui, tenim que encara és un Estat federal, restant composta de 17 països. Per contra, Austria, degut al seu centralisme de l'avantguerra, va fer que s'esmicolés en tants estats nous com nacionalitats la componien. Aquest fenomen es comprèn: totes aquelles col·lectivitats que estan sotmeses arbitràriament a un poder central, viuen en lluita constant contra l'estructura general de l'estat; i, naturalment, quan arriba un moment crític qualsevol, es desfà tot i ningú no hi és a temps.

El nexa federal interessa tant a les nacionalitats components com a l'organisme central; sabem que l'existència de cada nacionalitat frontolla si no és ben encertat i sòlid el lligam comú. Per tant, davant del nostre fet biològic cada dia més imponent i progressiu, davant del ròssec que va deixar-nos la monarquia davant els fets històrics que sovint observem més enllà del Pirineu; cal que tots els catalans estiguem a l'aguait de la Constitució definitiva i, cal, finalment, que els nostres representants quan vagin al Parlament facin sentir, a tot arreu, llur unànime veu de federalisme.

LLUÍS OT.

full setmanal

pels camins del dret sí, però...

Els polítics de la República, que necessitaven poder actuar amb base més sòlida que la força, no es cansaren d'increpar al poble perquè es manifestés al carrer i així poder fer-ho en nom de la suprema voluntat popular.

El poble poc confiat en els seus mateixos actes tot i salvant les moderacions pròpies del seu pujat estat de cultura, els primers dies caminava vacil·lant, però una vegada ha pogut assegurar les seves passes s'ha sentit amb valentia i decisió per proseguir la seva empresa.

Ara que els homes públics ja han aconseguit, en part, el que volien, que fossin subratllades i avalades les seves obres per aquesta inextinguible voluntat, tots els seus treballs són encaminats a refredar aquesta energia que procrearen, perquè els sobra i no saben que fer-ne. Ultra això, és quelcom més pràctic seguir el camí que més a hom convinguí que no subjectar-se a la voluntat d'una massa, freda als sacrificis personals i censoradora als més petits desviaments per involuntaris que siguin.

Fets molt recents en els quals no s'ha tingut en compte els medis a emprar, si eren bons o no, per aquests refredaments, ens donen els motius dels nostres comentaris.

Encara no passat el període provisional en el qual són naturals els casos de violència, no de devastació sinó únicament d'enderroc de les coses mal construïdes i encara pitjors destinades, que es vol aturar en

sec la marxa del poble per menar-la als camins del dret.

Nosaltres no som pas uns eterns detractors, ben al contrari, voldríem que es solidaritzessin tots els esforços per bastir, en la península ibèrica, uns edificis estatals que fossin l'enveja dels països més avançats.

Però ens sembla que per anar segurs de no desviar-nos en aquests camins del dret, cal destruir abans les estepes i esbarzers que s'hi troben perquè en el nostre país no s'hi ha passat de molt de temps.

A més cal tenir en compte que abans d'acceptar com a bons els actuals camins i poder penyorar amb justícia el que no els segueixi, estan fressats per generacions possessionades d'una moral estrictament religiosa, imposada sense regatejar-ne els medis i unes vedes fetes al poble imperiosament necessàries per la conservació de l'ordre del capitalisme.

Un cop desarrelats, de fet, d'aquestes nefastes herències dels barbàrics temps passats, podem construir uns veritables camins del dret i els homes que sentim fonament desigs de llibertat en serem els més fermes seguidors.

SENSITIU.

Declinar una resposta categòrica que sol·liciten uns homes, l'unió dels quals ha fet possible l'alçament civil de tot un poble, és una feblesa i si a més es desvia la responsabilitat avenint-se a acatar la voluntat o mandat d'uns altres homes i d'un altre poble, que descaradament han donat mostres de menyspreu, és una covardia.

retalls de premsa

Per què som patriotes!

Amb aquest títol escriu Pere Caselles a "Nosaltres Sols!":

I. Som patriotes perquè creiem no és de llei que un poble superior en cultura i en civilització, com és Catalunya, sigui dominat per un altre poble inferior al nostre en totes les activitats.

II. Som patriotes, perquè no hi ha raó que justifiqui el fet pel qual els catalans hagin d'anar a formar part d'un exèrcit que és el mateix exèrcit que domina el país d'on treuen els homes per anar a servir la Pàtria que els oprimeix.

III. Som patriotes, perquè la nostra raça catalana és l'antítesi de tot ço que és la raça espanyola, això és, lleis, usatges, costums.

IV. Som patriotes, perquè jamai serà possible ni una unió, ni una entesa, ni un pacte de tu a tu amb Espanya, puix és impossible entaular relacions amb un país que està convençut que ens ha de donar com una concessió la llibertat quan aquesta llibertat no ens l'ha de donar, ja que de fet és ben nostra de sobres. i no d'ara, sinó de molt abans d'existir Espanya.

V. Som patriotes, perquè tots els furs i llibertats que ens va robar Felip V, el dia 11 de setembre de 1714 i que de dret eren ben nostres amb sang guanyades i amb sang perdudes, no ens seran jamai tornades tal com les teníem i per no tornar-nos el que de dret ens pertany, no hi podem jamai estar conformes ni amb rei ni amb sense rei.

VI. Som patriotes, perquè un poble com Catalunya, que un dia

passejà triomfant arreu del món el gloriós penó de les quatre barres, no podrà jamai fer el paper "de ama de llaves" que li volen fer representar en la comèdia de la República Espanyola.

VII. Som patriotes perquè la famosa concòrdia que volen intercanviar amb Catalunya els homes representatius de l'Estat Espanyol, no és tal concòrdia, puix només establerta la nostra República catalana pel venerable Macià, ja es cuidaren a Madrid d'ofegar-la tantost nascuda, i si tan amics es volen dir de nosaltres, no res més que deixar-nos fer el que de llei ens pertoca, i aleshores estructurada la nostra Nació a la nostra manera, hauríem pactat la veritable concòrdia amb les altres nacionalitats d'Ibèria.

VIII. Som patriotes, perquè el Decret reconeixent el Govern de la Generalitat de Catalunya no dona cap atribució a Catalunya, i és una mancomunitat disfressada, i que dos assumptes urgents i ben nostres que hem hagut resoldre, han hagut d'anar a Madrid i encara allí ens han negat el dret de resoldre-ho nosaltres.

IX. Som patriotes, perquè el famós Pacte de Sant Sebastià, de fet, no existeix, puix quan els representants de Catalunya foren cridats pels republicans espanyols, a entaular, negociacions, només es tractà el compromís d'honor, per part de tots, d'establir la República Espanyola, i de Catalunya se'n parlà com d'una cosa secundària, acordant-se només de paraula resoldre el plet de Catalunya i sense dir com ni de quina manera.

X. Som patriotes, perquè Catalunya és una Nació, i Espanya es una altra Nació, i ni Catalunya té el dret de dominar Espanya, ni Espanya té tampoc el dret de dominar Catalunya, i com sigui que això no es compleix, no podem de cap manera estar d'acord amb Espanya.

XI. Som patriotes, perquè Espanya, amb República o sense República, sempre s'ha cregut amb dret de dominar Catalunya, sense tenir en compte que abans de formar-se l'Estat Espanyol ja érem un poble lliure.

XII. Som patriotes, perquè no sentim cap mena d'odi pels altres pobles d'Ibèria, i un cop constituïts en Nació, lliure de totes menes de tiranies, pactarem, si així ens plau,

Gran Cafè EXCELSIOR

Orxata de xufra

Granisat de taronja

Mantegats

SERVEI A DOMICILI

amb les altres nacionalitats d'Espanya, però jamai ni dominats ni dominadors.

XIII. Som patriotes, perquè mai hem cregut que les futures Corts de la República ens donin el dret d'estructurar-nos en Nació, i com és molt lògic, no hi podem estar jamai d'acord, per ampla que sigui l'autonomia que ens donin, i encara si ens la donen.

PERE CASELLES.

Una raó íntima

Un dels regidors que amb més fogositat i riquesa d'arguments ha batallat en l'actual Ajuntament per tal que siguin expulsats els jesuïtes, va trobar-se un dia al cinema amb un regidor de la minoria.

Oblidant, com passa sovint, les actituds irreductibles que hom adopta en les sessions públiques, els nostres homes van emprendre, una amical conversa.

- 'Però, escolteu - va dir de sobte el de la minoria, ja en el camp de les confidències -, que us han fet, a vós, els jesuïtes, que els teniu fan mala idea?'

L'altre, de moment, es quedà parat. De seguida, però, va refer-se i, amb tot el to i el posat dels moments de màxim ardor combatiu, replicà:

"Què m'han fet? Què m'han fet? Van pervertir un nebot meu!"

(De l'"Esquella de la Torratxa").

venda i reparació de tota classe de màquines d'escriure, noves, semi-noves i reconstruïdes.

compreu
la
moderníssima

iberia

de fabricació catalana.

solsona - salleres
joan mates, 13 figueres

de cara al món

cuba

Darrerament és descobrí a l'Havana un atemptat contra Machado. S'han detingut unes quinze persones, entre les quals s'hi compten estudiants, professors, professionals i obrers.

Sembla que Machado ja és podria donar compte, sobradament, de l'estimació que el poble cubà li té.

Es tossut, però ja li acabaran la tossuderia.

lituània

Segons noves de Kowno, el senyor Girwagais, cap del protocol del ministeri de Negocis Estrangers, ha anat a Roma. Hom assegura que aquest viatge té per objecte suprimir el càrrec de representant diplomàtic de Lituània prop del Vaticà.

Trobem encertadíssima la determinació del govern lituà.

ginebra

A Ginebra ha tingut lloc la Conferència Internacional del Treball. L'importància d'aquesta Conferència radica en l'intercanvi d'idees sobre l'atur forçós i cercar el remei al qual tot el món aspira. S'han presentat moltes solucions, però cap de nova i totes parcials. Desgraciadament, per aquest mal no es troba cap remei enèrgic. En realitat és un fenomen massa profund. Podria solucionar-se el problema solament dins una reorganització total d'Europa i un esforç col·lectiu dels governs en el si de la Societat de les Nacions.

Ha estat molt discutida la qüestió de la durada de la jornada del treball, la reducció de la qual fóra un remei parcial. Un altre mitjà és el de la edat d'admissió de l'infant al treball, de la qual s'ha arribat a un acord per sentiment humanitari.

La Conferència ha estat interessantíssima i constitueix un avenç regular i útil de la vida internacional.

L'experiència no serveix de res. Els homes experimentats són com aquells jugadors que apunten les cartes que han sortit, però no saben les que han de sortir.

SANTIAGO ROSSINYOL.

CAMISES SPORT

Pararols

Monturiol, 9

municipals

► Encara que En Ramon Pascal no sigui herba del nostre queixal, ens plau fer públic, que ha estat l'únic conseller del nostre Ajuntament que ha votat per l'expulsió dels jesuïtes d'Espanya.

Els consellers de la majoria han cregut més encertat, (així queden bé amb tothom) que trobant-se el Govern provisional estudiant aquesta qüestió, deixar-ho a la seva mà.

Els homes de la majoria són d'aquells acostumats a nedar entre dues aigües, no volen comprometre's en res ni prendre cap decisió a compte propi, així no s'equivocaran mai, i per ells tot anirà bé, i el poble que calli, pagui i els voti.

► Fa molt de temps que en la part exterior de les escalinates del Parc-Bosc varem veure-hi construir unes comunes, però mai han estat obertes al públic.

¿Es que es varen fer solament per fer-hi bonic? O és que així obligant als transeünts a què les seves necessitats les facin en el mateix Parc, s'estalvien *abonar* les plantes?

Caldria donar-hi una solució, puix continuant en aquestes condicions hom s'exposa anar a passeig al Parc, estirar-se en l'herba gemada de sota els pins, i anar-se'n cap a casa amb una flaona a l'esquena.

► Em sembla que durant la temporada d'estiu, l'auto-bomba, hauria de sortir més sovint, puix ací quan bufa un xic la tramuntana es fa impossible transitar pels carrers, per la gran pols que s'alça.

► Això de les direccions úniques està molt bé, però es podria fer en altres carrers. Per exemple, el carrer

de Monturiol podria ésser solament carrer de sortida (entrant per la Plaça Palmera) i el carrer de Camaño, carrer d'entrada (entrant per la Placeta).

► Ja sabem que tot ço que podem dir respecte a qüestions municipals es perdre el temps, puix hem de recordar aquell adagi que diu:

•Quan l'ase no vol veure, ja pots xiular...•

Però nosaltres som fossuts i continuarem xiulant.

► Els coloms a la Rambla hi fan molt bonic, ço que no fa tan bonic són els presents que hi deixen.

► Ens sembla que seria hora que tornessin a l'estat normal el *nano* de l'oca que embelleix la font del Parc de l'estació.

Potser en règim republicà, el cafre que s'entretenia en mutilar-lo haurà canviat de sistema i... trencarà totalment la figura, però hom es podria exposar a aquesta gesta, abans de deixar tota la vida el *nano* en tan lamentable estat.

Si hom considera que Jaume Compte—l'indomable personificació viva i llatzerada de l'esperit rebel de Catalunya—no deu portar arma de defensa, cal que reconegui abans l'imperiosa necessitat de desarmar la policia i la guàrdia incivil per les seves desencertades actuacions d'ara i d'abans.

Lerroux o l'home dels braços

Ja sabeu que cada any en el seu darrer dia, hom diu que corre arreu l'home dels nassos o sigui aquell home que la gent va dient que té tants nassos com dies l'any.

Doncs bé, a Ibèria també tenim un home que no és pas l'home dels nassos, un home, tot un ministre, un ministre—que és ara—d'Estat, un futur president pel que sembla—de la nova República dels pobles ibèrics,

que podríem anomenar-lo l'home dels braços, el qual àdhuc creiem que en l'esdevenidor gaudirà de tanta o més popularitat que el mateix. — inconegut i invisible—, home dels nassos. Aquest home, millor dit, aquest senyor és el conegut polític Alejandro Lerroux.

Lerroux, ha estat sempre, sobre tot ara en aquests darrers dies de les recents eleccions, la personalitat a la qual no li ha mancat un braç per tot-hom que ha volgut la seva—ell ho diu—abraçada cordial, la seva amistat momentània de puja-escala, la seva entrançable (?) companyonia *electorera*. I sinó, aneu veient: ara de bracet amb la Lliga, un xic més tard, no gaire, amb combinació amb la Lligueta o Acció Catalana, adés amb els federals de tota la vida, adés amb els més reconsagrats. Pel cas és el mateix, la qüestió estriba en la enginyosa i complicada manifasseria política per assolir unes actes que, pels resultats que hem pogut comprovar, no hi ha pas dubte que hi té la mà trencada.

En les eleccions del 28 de Juny ens surt elegit diputat per Madrid, València, Saragossa etc. i en "ballofage" per aconseguir sortir per minoria a Barcelona. No cal dir el molt que ens plauria que, el prop-vinent diumenge, dia 12 del que corre, anés a l'aigua, per Barcelona, el senyor Lerroux, puix creiem que seria beneficiós per ell, ja que de sortir victoriós faria un empatx d'actes que a ben segur no arribaria a pair.

Heus ací com "Don Lacandru" rodant d'ací i d'allà per aquestes terres, com una bola de billar per damunt del tapis verd, esdevindrà, a no frigar, el super-home polític conservador de la República espanyola.

Lerroux i Melquíades Alvarez—deia Maurin en el seu llibre "Los hombres de la Dictadura"—sintefitzen admirablement tot el drama de la petita burgesia espanyola. Ambdós han pecat d'identica manera.

La responsabilitat de la catàstrofe política d'Espanya recau d'una faisó especial sobre aquests dos caps, que en l'hora de la batalla han preferit mantenir-se "en su lugar descanso".

Lerroux, a principis d'aquest segle treballava per impedir que la classe obrera es fes socialista i a l'ensens era l'oposició de la Lliga. S'esforçà també per anul·lar, durant

el major temps possible, l'acció del proletariat català.

No hi ha dubte, doncs, que aquest ja tan conegut polític ha estat, sempre, dels que han sabut nedar i guardar la roba.

Ara es parla d'un probable Govern presidit pel que és avui ministre d'Estat. I ens trobem amb unes interessants declaracions fetes pel senyor Indaleci Prieto, actual ministre d'Hisenda, en les quals manifesta, creient interpretar fidelment el criteri del seu partit, que un Govern presidit pel senyor Lerroux no podria comptar, per part dels socialistes, ni amb la seva col·laboració ni amb la seva ajuda, ni amb la seva confiança. Es a dir, que no aportarien cap d'aquests auxilis a un Govern que presidís el senyor Lerroux.

Ja veiem, doncs, que d'arribar a ésser un fet totes aquestes conjeitures, apareixen per al senyor Lerroux uns nuvolassos espessos, molt espessos...

JORDI CIMALT.

discs i gramòfons
joan mates, 13 **figueres**

al marge d'un article

Hem llegit mants articles d'articulistes republicans i quasi hem tingut una sensació d'haver arribat a la meta de les reivindicacions humanes. Els republicans d'esquerra, així s'anomenen, van presentar a l'opinió el seu doctrinari, i han fet el dogme de la majoria.

Nosaltres, que no podem avenir-nos amb l'estancament, que no ens diu gaire res la majoritat, perquè sabem que les majories són les minories un altre dia, ens posem sempre una mica al marge dels esclataments d'entusiasme.

Hi ha hagut eleccions, s'ha posat el poble en un estat apte per a rebre els corrents dominants, i el poble ha gustat de formar part d'aquesta màquina electoròrica, i s'ha entusiasmada amb la movilització.

El poble ha dit, amb aquest sistema, que no vol república de dreta, ni burgesa, ni clerical, com ha dit A. Deulofeu a l'Empordà Federal.

Els administradors d'idees s'han trobat, en aquest moment, envoltats d'un halo, i a dret conclouen sobre les actituds. Nosaltres que sempre volem aguditzar la visió, fem que la lluminositat dels esdeveniments no ens fereixin la vista. Per això nosaltres no farem, com ha fet l'articulista A. D., els següents articles de fe:

• Fermança del principi de l'home lliure, lliure de tota esclavitud que no sigui la de la llei. •

Més avall:

• No parlem de separatisme; sols una imbecilitat aguda pot admetre'l. •

El dogmatisme d'aquests enunciats és ben palès. Nosaltres amics de la màxima llibertat volem primer alliberar-nos individualment. Nosaltres creiem estar alliberats d'aquests principis, i no els podem admetre.

Nosaltres volem ésser lliures de tota esclavitat, *àdhuc de l'esclavitat de la llei*, perquè una llei que ens esclavitzi no és la raó.

Després de dir *imbècils aguts* als separatistes, ens sembla haver-se traspasat del fi que s'ha de proposar el fet majoritari.

Es com si fos irrespetuós el que diu: i ara no creieu que nosaltres fem una declaració de separatisme. Però sortim en justa defensa, perquè la motivació del separatisme, no era altra sinó que el natural instint de viure i per tant el fi era salvar la mort de la personalitat de Catalunya. Si avui creuen que Catalunya segueix la mateixa devallada, també la llur actitud és motivada, si no és encertada.

Nosaltres personalment volem remarcar que l'inversió dels termes es fa en tots els camps: els detractors, de l'individualisme en diuen anihilisme; els detractors del separatisme, donen a aquest mot el sentit d'isolisme.

La qual cosa és absolutament fals. El que hi ha hagut és el desig de separar-se de Castella; i aquesta actitud és o era la viril resposta al nacionalisme imperialista castellà.

Naturalment que entremig hi ha el factor econòmic. Però ¿què em negareu que si es proclamés Catalunya lliure, i malgrat de voler formar part de federació de pobles, no en seria l'espècie de separació? Perquè ja ho hem dit al començament: separació no és isolació.

Nosaltres com a fet minoritari no podem signar els enunciats definitius, sinó que perseverem per seguir el camí de la llibertat, portada pels pioners de l'avançada. Per això desitgem enriquir el nostre humanitarisme per ideologies extremes, encara que separades, i esperem sentir, allunyats de parlaments electorals, el clam dels que ens aclareixin i puguin assenyalar i afinar la via d'aquest nostre esperit latent d'absoluta llibertat.

FIVALLER.

Empra sempre el català de la manera que puguis. Tens l'obligació d'escriure'l, encara que no l'obligació d'escriure'l correcte, perquè no te l'han ensenyat.

És millor, però, per gota que puguis, que repassis la gramàtica. Recorda, però, el curs de la Protectora de l'Ensenyança Catalana i del seu consultori lingüístic gratuït.

tribuna lliure

de girona

No som pertorbadors i per això hem esperat les eleccions per preguntar als senyors que porten la política del Centre de Unió Republicana de Girona, on és el seu catalanisme.

Els mítings dels homes que formen candidatura d'entesa republicana, integrada, entre altres candidats, per Puig d'Asprer, lerrouxista i per tant anti-català i En Santaló de Girona, parlaven d'una Catalunya lliure. Quina barra!. Com és això, hi ho preguntem directament al Sr. Santaló que s'atreveixi a parlar d'una Catalunya lliure i

en canvi, per altre cantó, diu que els elements d'Estat Català sobren en el Centre dels republicans del carrer del Carme i que s'acomiadi el personal empleat a la casa per *excés de catalanitat*. I com és que després de tres mesos que s'acordà, a petició d'un republicà federal, canviar el rètol al català i, encara no ha estat fet?. Com és que el dit Centre està ara adherit, fa poques setmanes, a l'Esquerra Republicana i no s'ha consultat a llurs associats. Així es queda bé amb Barcelona i amb llurs *adherits*, -la major part d'ells contraris al catalanisme— també estant satisfets perquè ignoren que tenen un deure que haurien de complir contra el seu sentir. Les adhesions siguin allà on siguin, deuen haver-se de fer per acords d'assemblea i no en secret. I ens parlen de democràcia!

Ens voldríeu dir que tenen de catalanistes els Srs. Josep Juvé, Amadeu Montanya, Llorenç Vila, entre altres, que el dia de la vinguda de Macià a Girona, presumien en el balcó de l'Ajuntament, quan sempre han criticat a tots els catalanistes i també empraven frases «és un il·lús, són de la seba, no saben el que diuen, etc. i mentre el's bons catalans es trobaven entre la multitud ells s'acostaven al que tant havien blasmat. Els acompanyava a aquests Srs., també, un individu conegut per Sot, ex-regionalista i col·locat a l'adiputació per la dictadura passada. Si que podem dir, «como cambian los tiempos». ¿Amb quina finalitat acapareu càrrecs i us acosteu al govern de Catalunya? Es perquè feu el mateix que en temps de les unions patriòtiques del Primo, o per evitar que us descobrim com a farsaris.

A veure que ens diu de tot això en Darius Rahola que continua amb el seu *Autonomista* en castellà, essent el portantveu del Govern Civil com en els temps vergonyosos de l'Urquia i tants altres governadors dictatorials al qual dedicava els elogis més vergonyosos. Es intolerable. Què ha passat? Encara no ha passat res!

UN CIUTADÀ

La religió rebaixa a la dona.

sinçlots

► Els castellans no se saben avenir que tinguem - diuen - la dèria de parlar en català. Nosaltres si fóssim despreciatius, ignorants o nacionalistes no ens sabríem avenir que ells no parléssin en català.

► El més bell ideal per a tot home progressista és: Paneuropa i un idioma internacional.

► El nostre caràcter, la manera de veure les coses de solucionar-les, l'història etc. fan un poble, que és una ànima comuna. La nostra ànima visible és la parla catalana.

► L'Empordà o Mallorca és una regió catalana; Catalunya no és cap regió d'Espanya: és una regió del món; car les seves característiques són ben nacionals, són ben pròpies particulars com les de qualsevol poble lliure del món.

► Catalunya no ha d'ésser una regió autònoma o amb furs *dintre* d'Espanya; Catalunya sols pot ésser un poble lliure *ajuntat* amb els altres d'Ibèria.

► És un atemptat de lesa intel·ligència ensenyar en un idioma que no sigui el propi.

► Siguem catalanistes integrals. Per l'Espanya gran ja hi han els *altres* que rumien per a això.

► En primer lloc voldríem una federació de tots els pobles lliures.

Per això volem la nostra llibertat. I volem plena llibertat per fer ara accidentalment una bona federació del pobles d'Ibèria.

► El sentiment no és una convicció. Com a catalans no podem sentir l'espanyolisme.

Podem tenir una convicció, fruit d'un intel·lecte: El nostre federalisme associacionista és una convicció.

Casa de les Novetats Casa Comas

noves i comentaris

● Sembla que ja seria hora que un bou carrer de la nostra ciutat portés el nom del maura patriota, mort a l'exili, el que fou nostre compatriota Martí Vilanova.

A la capital catalana, porta ja el seu nom la simpàtica i ben típica plaça que fins ara ostentava el nom de Plaça del Rei.

Què espera Figueres a recordar, com cal, al seu heroi? Es que l'hem de deixar oblidat?

S'ha rebut un telefonema del President del govern de Catalunya agraïnt la nostra felicitació que, també, telefònicament varem cursar-li en motiu de la seva victòria electoral. Diu això: Agraïexo felicitació, us saluda
M a c i à
President.

● Creiem que «Clar i net» de Girona podria emprar, en parlar de nosaltres, algun altre adjectiu més adequat i no tan gastronòmic

com el que ja ens ha etzivat dues o tres vegades i que és el de «menja-capellans».

F. Ubanell

Avinguda de la República, 64

BOMBES i MOTORS

● Varem assistir a l'inauguració del cafè de la nostra ciutat que porta el nom «Excel·sior».

Va ésser un acte en el qual hi assistiren representació de l'Ajuntament i premsa local.

Desitgem al nou cafè molts anys de durada i una ben encertada orientació per fer que hi assisteixi quotidianament una ben nodrida concurrència.

— Tingueu compte que les últimes novetats són sempre a
Calçats Pallac

● El Foment de la Sardana ha organitzat una ballada de sardanes pel divendres, dia 10 de juliol, a tres quarts de 10 de la nit, baix el següent programa:

Tardor	J. Mates Collell.
T'estimo.	J. Serra.
La pubilla de Pujals.	L. Torres.
Tamariu.	J. Llenes.
La plaça del firal.	J. Vicens.
On són les oquetes	Pep Ventura.
Cobla: La Filharmònica.	
Lloc: Part baixa de la Rambla.	

L'home que vol ésser demòcrata, o és que ja ho és, o és o és que fa el "fonto".

SANTIAGO ROSSINYOL.

Necessiteu

drogues, perfums, queviures, articles fotogràfics, pintures, etc.?

Tingueu
present

El Siglo

Avinguda de la República, 17

FIGUERES

● La setmana passada - el dijous - va ésser guillotinat el famós vampir Peter Kuer-ten, conegut pel vampir de Dusseldorf. Eslava condemnat per nou assassinats.

Desgraciadament, però, pul'lulen encara per aquests móns de Déu, altres criminals i assassins que se la xalen tan tranquil·lament i això que n'han assassinat més que el de Dusseldorf.

Gran assortit en ventalls **Casa Comas**

● El secretari del Tresor, de Cuba, senyor Ruíz Mesa, a requeriment del comissari d'immigració, ha signat una disposició per la qual es restringeix per al successiu l'entrada a Cuba de clergues i religiosos de les diferents ordres i sectes.

Això si que ja no pot ésser més categòric.

Encara! encara!! continua en el seu lloc el General Eugenio de la Torre.

● La Subcomissió de Dret Penal que ve treballant, fa dies, en pro de la reforma del Codi Penal de 1870 està preparant un nou projecte que serà presentat al Govern a les properes Constituents.

Entre les reformes portades a cap, cal remarcar la de l'abolició de la pena de mort, la supressió de les penes perpètuas i es rebai-xen també les penes d'alguns delictes que eren excessivament castigats.

Un bon taller de calçat a mida **Pallac Galan, 2**

● La Junta Directiva del Casino Menestral malgrat ésser ultra conservadora i marcadament comercianta per tercera o quarta vegada apel·la, com el més vulgar dels homes, a l'acció directa per fer prevaldre el seu criteri.

Des de fa uns dies aquesta Junta té abandonat el govern de la societat. No sabem els motius però augurem que no deuen tenir tanta importància per prendre aquesta determinació, tractant-se de gent moderada i d'ordre.

Manuel Garcia SASTRE Monturiol, 20 Figueres

● Sembla un fet que el venidor diumenge dia 19, el Projecte d'Estatut de Catalunya, que ja haurà aprovat l'Assemblea de la Generalitat, serà sotmés al plebiscit dels Ajuntaments catalans i per al diumenge següent, dia 26, al referèndum del nostre poble.

Estem convençuts que en l'esmentat Estatut hi veurem reflectides les veritables aspiracions de Catalunya; serà la veu del poble que amb tota la cortesia es dirigirà al poder central, esperant que els representants d'arreu d'Ibèria reconeixeran i aprovaran els nostres desigs, fent igual amb les altres nacionalitats hispàniques.

Així anirem, amb tota llibertat, a una federació de pobles conscients, dins la màxima harmonia.

Ramon Roig ESPARTERIA i PALMERIA Venda de canyes per a totes les indústries AVINGUDA DE LA REPÚBLICA, 70 (abans carrer Nou) **FIGUERES**

● La «Casa de Catalunya» de Madrid, casal abrandat de racialitat pàtria, ens demana que fem arribar fins ells el nostre setmanari.

Ens veiem honorats amb aquesta distinció, i a més del nostre periòdic posem a la seva disposició el nostre ajut desinteressat, desitjant-los llarga i ferma actuació.

Molins de Vent i per Farinades Avinguda de la República, 64 **F. Ubanell**

● Punts indispensables que creiem han de figurar a l'Estatut de les nostres llibertats:

1. - Poder legislatiu, executiu i judicial.
2. - Serveis administratius i tècnics interiors.
3. - Hisenda i règim tributari.
4. - Garantia de la llibertat i defensa de l'ordre interior.
5. - Judici i resolució de les qüestions entre municipis catalans.
6. - Legislació civil, penal i processal.
7. - Legislació social.
8. - Organització de tribunals.
9. - Exèrcit voluntari de fills del país.
10. - Ensenyament en tots els seus graus i institucions de cultura.

Tot això és el mínim que pot haver-hi a l'Estatut.

Gran assortit de calçat per istiu **Pallac** Galan, 2 (abans Enginyers)

● Diumenge passat fou el primer dia que es començà a veure's moviment vers les platges més properes a la nostra ciutat.

Foren molts els figuerencs que es decidiren inaugurar la temporada de banys i segons sembla al lloc on n'hi coincidiren més fou a Empúries, doncs, falment semblava haver-hi fraspasat la nostra rambla i per aquest motiu podria molt vé ésser que es declarés per enguany la platja de moda.

Perfumeria de totes les marques **Casa Comas**

● Hem llegit a la premsa d'aquests dies que els Srs. Quintana i Santaló, diputats elegits per la circumscripció de Girona el dia 28 del mes anterior, s'han passat al partit radical socialista de Madrid. No ens ve de nou. Però, preguntem; com és que hagin esperat fer-ho un cop fossin elegits? Es aquí on hom pot fer-se càrrec de llur catalanisme. Aquests Srs., un cop han tingut les actes signades deixen de banda el tòpic de catalanisme, del qual feien ús interinament, per afiliar-se a un partit que no és genuïnament català. ¿No tenim a la nostra terra un partit socialista, com és la Unió Socialista de Catalunya? Ens han estat predicant el federalisme, el qual suposa descentralització, i el primer acte que fan es centralitzar-se. Es veu que encara no han sabut dominar la força centrípeta que ha fet tant de mal a Catalunya.

Com pot veure el nostre lector, dels diputats elegits a Girona sols n'hi han dos que podem tenir confiança per la resolució del nostre plebiscit nacional: Carrasco i Albert, i aquest darrer, com tothom sap, és ambaixador de Bèlgica, cosa que ens fa suposar que no anirà al Parlament - tant de bò hi anés -, i la prova la tenim que ni propaganda electoral ha fet. Però el més curiós del cas és que el Sr. Albert fou inclòs a la candidatura sense ell saber-ho. I la cosa més indigna del cas és que l'inclogueren per fer-lo servir d'esquer. Es comprèn, el Sr. Albert té una sèrie de voits a La Bisbal i a Sant Feliu, dels quals algú li calia aprofitar-se'n. Què en fa fer de papers un acte!

Es una burla indignant per al promès que la noia vagi a explicar a un capellà confessor les intimitats del festeig.

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

avant...!

mancomunitat?
descentralització?
federació! o separació!

astronomia política

El dia 12 d'abril va aparèixer en el firmament polític del nostre país un astre de gran preponderància, el qual va agegantar-se enormement amb la gesta revolucionària del 14 del mateix mes.

Han passat dies i sota d'ell, per ésser el que més escalfa, s'hi han aixoplugat la majoria d'homes polítics, aquells polítics que l'any 23, ens varen portar la Dictadura, aquells homes que durant el caòtic règim passat s'estaven amagats a casa, fent repelides manifestacions d'abstencionisme polític. S'adonaven del seu fracàs, i s'endrecaven ells mateixos.

Però ha vingut un bufarut enèrgic de ciutadania i l'horitzó polític s'ha aclarit, i l'astre magne en forma de vell venerable ha aparegut.

I seguidament aquelles carcasses, que feia temps que jeien a la cambra fosca de l'oblit, s'han reincorporat a la vida pública, sense fer cas de presentar-se davant del poble amb uns untalls de pam a la camisa.

Tots recordarem que durant l'última època borbònica, els nefastos temps dels *primos* i dels *berenguers*, la premsa s'interessava cada dia per ço que pensava fer la joventut, aquella joventut amb la qual els vells polítics tenien tantes esperances, esperances que s'han vist correspostes, puix la joventut que està sempre en peu de guerra, amb tota ardidesa, donant la cara a la tirania, ha enderrocat el règim, ha tret les castanyes del foc, i quan han estat a punt de menjar, llavors, aquelles personalitats xiroies, que poden a cadàver, amb tot el cinisme, s'han aprofitat del treball fet pels altres.

I la joventut disciplinada, s'ha quedat com un remat de bens al costat d'aquests grans cíncics, i la joventut rebel, encara, al peu del canó, lluita amb tota consciència per fer caure el vel que cega als companys que dient-se disciplinats no fan res més que fer el joc als conservadors i panxa-contents que ens empenyen cada dia més a un règim unitari, de ço que resultarà que tots els nostres esforços i sacrificis hauran estat estèrils, no s'haurà fet res més que canviar el nom de Monarquia pel de República.

Amb la discussió de l'Estatut de Catalunya a les Corts d'Espanya començaran les raons i el pànic es presentarà amb tota evidència. L'home conscient no pot sentir-se, en aquests moments, polític, solament ha de deixar-se portar pel sentiment patriòtic. La política embrut els sentits i fa factible els actes més inhumans.

Es la transformació de l'home amb bèstia. Es l'arma que esgrimeix la naturalesa per atemptar contra el progrés. Es el pacte amb la cobardia. Es la mort espiritual del poble. Treballar amb fermesa, combatre decididament i amb tots els mitjans les propagandes en pro d'un home, es fer un sanejament en bé de l'humanitat. Hem d'ésser lluitadors de l'ideal. Les Corts espanyoles no voldran reconèixer la nostra personalitat i continuarem amarrats amb cadenes, encara que les d'ara en lloc d'ésser d'acer seran de flors.

Però, els homes que freturem la llibertat, els homes que no frontollem davant de les més belles prometes, els homes acostumats a la lluita franca i noble, tornarem amb més decisió que mai a començar la batalla i a preparar la revolució que l'alta burgesia ens està estafant.

I llavors, patrici Macià, vós que sou la representació màxima del nostre poble, veureu qui teniu al costat, us adonareu que la raça jueva encara impera en la nostra terra. I la muralla que heu format trontollarà i quan comencin a caure les primeres pedres, serem testimonis d'una desfilada grotesca i repugnant, els polítics vells buscaran nou aixopluc, i els patriotes veritables tindran de tornar a l'ergástul o a l'exili. L'horitzó es tornarà a enfosquir i tornaran els temps de vexacions i escarni.

Tan sols una enèrgica actuació i una orientació ben definida, podria fer que percatant-se dels perills que es poden córrer, els homes gastats i inútils prevenint el fracàs i les seves conseqüències, es retiressin a temps, deixant el camp lliure a la gent que està disposada a arribar on calgui per tal de dignificar la nostra història.

JOAN CARRERES I SALLERES.

secularització dels cementiris

Des del dia 23 d'abril en què es va promulgar la llibertat de cultes no té raó que continui la indigna separació de cementiris, en lloc d'igualar en el respecte a tots els cadàvers.

La separació d'uns cadàvers d'altres és la disposició més inhumana i anacrònica que existeix, ja que remarca que els odis es porten més enllà de la tomba, i això revolta a tota persona liberal.

Encara hi ha més: resulta que en nom d'una religió catòlica, apostòlica i romana s'està usurpant el dret de la propietat d'altri, de tal manera que es dona el cas que una persona honradíssima mori disposant als seus familiars que no voldrà seguici de capellans al seu enterrament, per tal com els seus sentiments religiosos són nuls o estan molt llunyans dels catòlics. Aleshores l'Església el despulla del dret d'ésser enterrat a la tomba on reposen els seus pares, esposa o fills, essent-ne a més el veritable propietari.

Com és que, Srs. del Consistori, encara no s'hagi fet res sobre la secularització dels cementiris? Com és que encara es fan distincions?, i la prova la tenim quan anuncieu subhastes de nínxols dels cementiris catòlic i civil per separat. Quan s'acabarà aquesta diferenciació? Que no us adoneu que el poble ho reclama i vol que sols hi hagi un cementiri municipal per acabar d'una vegada i per sempre més amb aquesta disposició injusta i vergonyosa?

Y.

Catalunya vol la plena autonomia federal basada en la sobirania del poble català, i no li fan goig, ni la Mancomunitat, ni la descentralització, ni la mitja autonomia controlada pel poder central.